

II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri
Cilt: II

Editör
Prof. Dr. Fethi GEDİKLİ

YAYIN NO: 681

II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri Cilt: II

Editör: Prof. Dr. Fethi Gedikli

ISBN 978-605-152-470-2

1. BASKI - İSTANBUL, ARALIK 2016

© **ON İKİ LEVHA YAYINCILIK A. Ş.**

Adres : Prof. Nurettin Mazhar Öktek Sokak No: 6A Şişli / İSTANBUL

Telefon : (212) 343 09 02

Faks : (212) 224 40 06

Web : www.onikilevha.com.tr

E-Posta : bilgi@onikilevha.com.tr

Baskı/Cilt Birlik Fotokopi Baskı Ozalit ve Büro Malz. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Yıldız Mah. Çırağan Cad. No: 5 1 Nolu Mağaza
Beşiktaş / İstanbul
Tel: (212) 269 30 00
Sertifika No: 20179

*II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi
13-14 Mayıs 2016 - İstanbul*

II. TÜRK HUKUK TARİHİ KONGRESİ BİLDİRİLERİ Cilt: II

E d i t ö r

Prof. Dr. Fethi GEDİKLİ

onikilevha
ONİKİLEVHA YAYINLARI

Kongre Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Ahmet Mumcu	Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. Halil Cin	Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. Gülnihal Bozkurt	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın	İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. Ahmet Akgündüz	Rotterdam İslâm Üniversitesi
Prof. Dr. Sevgi Gül Akyılmaz	Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. Ahmet Bilgin	Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. Mehmet Akman	Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. Ekrem Buğra Ekinci	Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. Mustafa Avcı	Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. Osman Kaşıkçı	Fatih Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. M. Macit Kenanoğlu	İstanbul Şehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. Ayhan Ceylan	İstanbul Ticaret Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Fikret Karcic	Saraybosna Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Prof. Dr. Mehman Damirli	Odessa National Law Academy
Prof. Dr. Muhammed Harb	Kahire Aynü's-Şems Üni., Sabahattin Zaim Üni.
Prof. Dr. Dalibor Cepulo	University of Zagreb Faculty of Law
Doç. Dr. Xayyam İsmayılov	Bakü Devlet Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Doç. Dr. Şolpan Osmanova	L.N.Gumilyov Eurasian National University
Doç. Dr. Besa Arifi	South East European University Law Faculty
Doç. Dr. Sc. Mirela Krešić	University of Zagreb Faculty of Law
Yrd. Doç. Dr. Gottfried Plagemann	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Dr. Himmet Taşkömür	NELC – Harvard University
Dr. Nurlan İsmayılov	Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi

Kongre Yürütme Kurulu

Prof. Dr. Fethi Gedikli	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Doç. Dr. Cihan Osmanağaoğlu - Karahasanoğlu	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ebru Kayabaş	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Sevgi Kayak	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Abdullah İslamoğlu	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ar. Gör. Ali Adem Yörük	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ar. Gör. M. Esad Kalıpçı	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ar. Gör. Esra Çetinkaya	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

ÖNSÖZ

13-14 Mayıs 2016 günlerinde İstanbul Üniversitesinde toplanan Uluslararası II. Türk Hukuk Tarihi Kongresinin bildirimlerini yayımlama safhasına gelmek mutluluk vericidir. Bu eser ile ülkemizde Türk Hukuk tarihi önemli bir olgunluk evresine girdiğini ispat etmiş olmaktadır. Türk hukuk tarihi araştırmacılarının, bu ve bundan evvelki kongreye katılanlarla içte ve dıştaki meslektaşlarıyla yararlı bir alış veriş ilişkisi kurduğunu düşünüyorum. Önceki kongrenin bildiri kitabı *I. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri* başlığıyla XII Levha Yayıncılık tarafından basılmıştı (İstanbul Mayıs 2014, 667 s.). Şimdi ona ikincisini de eklemekteyiz.

Organizasyon her zaman büyük fedakârlık isteyen ve şahsi kazanımın yanı sıra daha çok ortak kazanma neticesini veren bir iştir. Bu sebeple, böyle ortak bir yarara imkân veren söz konusu kongrenin toplanmasında emeği geçen Kongre Bilim-Danışma Kurulu, Kongre Düzenleme Kurulu, Kongre Yayın Kurulu üyelerine, Anabilim Dalı mensuplarımızın hepsine burada tekrar teşekkür ederim. Bu kongre bildirimleri kitabının meydana gelmesinde Ana Bilim Dalı mensuplarımız Doç. Dr. Cihan OSMANAĞAOĞLU KARAHASANOĞLU, Yrd. Doç. Dr. Ebru KAYABAŞ, Yrd. Doç. Dr. Abdullah İSLAMOĞLU, Ar. Gör. Dr. Ali Adem YÖRÜK, Ar. Gör. Mahmud Esad KALIPÇI ve bilhassa Ar. Gör. Esra ÇETİNKAYA gelen tebliğleri toplayıp teknik işlemlerini yaparak özverili bir çalışma gerçekleştirdiler. Doğu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Anabilim Dalı Ar. Gör. Cihan TÜRKER açış konuşmaları bandının çözümü yaptı, kendisine de katkısı için müteşekkirim.

Her zaman çalışmalarımızda bizi destekleyen Üniversitemiz Rektörü Prof. Dr. Mahmut AK'a ve Fakültemiz Dekanı Prof. Dr. Adem SÖZÜER'e, Kongremize katılıp açış konuşmaları yaparak bizi şerefliendiren hukuk tarihçiliğimizin önde gelenlerinden Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi

öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet MUMCU'ya ve hocaların hocası Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. M. Akif AYDIN'a, elbette yurt içinden ve dışından kongreye katılarak, tebliğlerini göndererek bu eserin ortaya çıkmasını sağlayan bütün katılımcılarımıza ve çalışmalarımızı kısa zamanda basan XII Levha Yayıncılığın sahibi zarif insan Erol ÖZ'e, XII Levhanın bütün mensuplarına teşekkür etmek bir borçtur.

Yeni bir Uluslararası Hukuk Tarihi Kongresinde buluşmak arzu ve temennisiyle Türk Hukuk Tarihi sahasına ve umumi olarak hukuk tarihine katkılar getireceğine inandığımız kongre kitabının, ilim insanlarından hak ettiği ilgiyi devşireceği umudunu dile getirmek isterim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KLASİK DEVİR OSMANLI MUHAKEME HUKUKUNUN BİR SÜJESİ OLARAK VEKİL	1
<i>Sinan GÜLLÜCE</i>	
OSMANLI DEVLETİ'NDE ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YÖNTEMİ OLARAK MUSLİHÛN: OSMANLI ARABULUCULUĞU	15
<i>Ahmet KILINÇ</i>	
İSLAM VE OSMANLI HUKUKUNDA HÂKİMLERİN HEDİYE ALMALARI VE DAVETLERE KATILMALARI HUSUSU VE POZİTİF HUKUKLA KARŞILAŞTIRILMASI	83
<i>Melikşah AYDIN</i>	
ABDÜLMECİD ZAMANINDA YAZILMIŞ İSLAM MUHAKEME HUKUKUNA DAİR KAMİL'İN ÂDÂB-I KUZÂT'I 103 <i>Fethi GEDİKLİ</i>	
UMUMİ (GENEL) TÜRK HUKUK TARİHİ: KONSEPTSEL SORUNLAR.....	141
<i>Mehman DAMİRLİ</i>	
TÜRK HUKUKUNUN BİLİM TARİHİNİ YAZMANIN GEREKLİLİĞİNE DAİR.....	161
<i>Muhammed İkbâl İMAMOĞLU</i>	

ERKEN DÖNEM HUKUK TARİHİ ESERLERİNDE BİR
YÖNTEM OLARAK MUKAYESE USÛLÜ: METODOLOJİ
TARTIŞMALARI İÇİN BİR GİRİŞ DENEMESİ..... 173

Sinan OKUR

GENEL KAMU HUKUKUNUN TARİHİ, YÖNTEMİ,
KONUSU ÜZERİNE BİR İNCELEME191

Sabahattin NAL

ROMA VE İSLAM HUKUKUNDA SÖZLEŞME DIŞI
SORUMLULUK ESASLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 253

Sevgi KAYAK

JAPONYA VE KORE'DE ROMA HUKUKUNU ESAS ALAN
RESEPSİYON SÜRECİNİN TARİHSEL ARKA PLANINA
KISA BİR BAKIŞ265

Ayşe ÖNCÜL

BİR OSMANLI KADISININ EĞİTİMİ: BABAKALELİ
AHMED ABDÜLAZİZ EFENDİ (GALATA KADISI-1860)..... 275

Abdullah Taha İMAMOĞLU

ALİ HAYDAR EFENDİ VE OSMANLI VAKIF HUKUKU..... 289

Tahsin ÖZCAN

KONYA MEKTEB-İ HUKUK MÜDERRİSLERİNDEN
ŞEYHZÂDE AHMED ZİYA EFENDİ VE İSLAM HUKUKU
DERS KİTAPLARI..... 301

İsmail BİLGİLİ

TÜRKİYE'DE HUKUK LİSANSÜSTÜ ÖĞRETİM TARİHİ
BAKIMINDAN EDİP SERDENGEÇTİ'NİN DOKTORA
TEZİNİN YERİ..... 325

Emre PARTALCI

TEACHINGS OF ISLAMIC LAW AT THE FACULTY OF LAW OF THE UNIVERSITY OF SARAJEVO IN THE PERIOD FROM 1946 TO 2016	339
<i>Ehlimana MEMIŠEVIĆ</i>	
TORBALI'DA EŞKİYALIK YAPANLARIN ANKARA İSTİKLAL MAHKEMESİNE SEVK EDİLMESİNE DAİR 1925 YILINA AİT BİR BAKANLAR KURULU KARARI	369
<i>Necat ÇETİN</i>	
REFİK ŞEVKET BEY'İN GÜNLÜKLERİNE GÖRE BİRİNCİ DÖNEM KASTAMONU İSTİKLÂL MAHKEMESİ	377
<i>İbrahim ÇOBAN</i>	
II. DÜNYA SAVAŞI'NDA SIKIYÖNETİM UYGULAMALARINA DAİR.....	409
<i>Gülben MAT</i>	
PROTOCOL OF THE KANLICA CONFERENCE OF 1862: LEGAL AND HISTORICAL ANALYSIS OF STIPULATIONS ON MUSLIM POPULATION	443
<i>Fikret KARČIĆ</i>	
LEGAL TRADITIONS AND STATE GOVERNANCE IN THE CRIMEAN KHANATE.....	461
<i>Oleksiy KRESIN</i>	
OSMANLI EGEMENLİĞİ ALTINDA MAKEDONYA.....	479
<i>Ebru İBİŞ</i>	
“WE ARE NOT TALKING ABOUT COEXISTENCE, WE LIVE LIFE” OR HOW ISLAM WAS LEGALLY RECOGNIZED IN CROATIA IN 1916.....	495
<i>Mirela KREŠIĆ</i>	
SHARIA COURTS IN THE KINGDOM OF YUGOSLAVIA	513
<i>Emir ĆOROVIĆ / Izet SULJOVIĆ / Safet KADRIĆ / Aladin ŠEMOVIĆ</i>	

THE PROPERTY OF SPOUSES ACCORDING TO ALBANIAN CUSTOMARY LAW DURING THE RULE OF OTTOMAN EMPIRE.....	531
<i>Albana METAJ-STOJANOVA</i>	
THE HEAD OF STATE'S RIGHT TO PARDON – IN HISTORY AND TODAY	541
<i>Besa ARIFI</i>	
GENERAL HISTORICAL-LEGAL OVERVIEW OVER THE JUDICIAL REVIEW OF ADMINISTRATIVE ACTS IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA	575
<i>Blerton SINANI</i>	
THE PROCESS OF DENATIONALIZATION IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA AFTER ITS INDEPENDENCE.....	595
<i>Sami MEHMETI</i>	
THE RESTORATION PROCESS OF PRIVATE PROPERTY IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA - THE CASE OF ISLAMIC COMMUNITY OF MACEDONIA	607
<i>Bekim NUHIJA</i>	
LAW REGULATION OF DOMESTIC VIOLENCE IN REPUBLIC OF MACEDONIA FROM INDEPENDENCE UNTIL TODAY.....	617
<i>Vedije RATKOCERI</i>	
RESTORATION OF RELATIONS BETWEEN KAZAKHSTAN AND TURKEY: INTERNATIONAL AND LEGAL BASIS	627
<i>Sholpan ORMANOVA</i>	